

PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

1. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga sadržana je u odredbi članka 2. stavak 4. alineja 1. Ustava Republike Hrvatske.

2. OCJENA STANJA , OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM I POSLJEDICE DONOŠENJA ZAKONA

2.1. Ocjena stanja

Dobar nadzor financijskih institucija iz čega proizlazi i stabilnost financijskog sustava, postao je prioritet vlada mnogih zemalja. Zaštita korisnika financijskih usluga, očuvanje stabilnosti financijskog sustava te sprječavanje prijevara uz izgradnju računovodstvenih standarda i financijskog izvješćivanja pravi su izazov i za najrazvijenije zemlje. Hrvatski financijski sustav je bankovno usmjeren odnosno bankocentričan jer u ukupnoj imovini financijskih institucija od oko 270 milijardi kuna banke sudjeluju s više od 80% odnosno s imovinom od oko 225 milijardi kuna. Imovina ostalih nebankovnih financijskih institucija kao što su društva za osiguranje, investicijski i mirovinski fondovi, leasing društva iznosi oko 40 milijardi kuna.

Zajednički problem bankovnog i nebankovnog financijskog sektora je model upravljanja rizicima odnosno nadzor poslovanja financijskih institucija.

U svijetu postoje tri pristupa organizaciji nadzora sudionika financijskog tržišta:

- a) institucionalni tj. nadzor je usmjeren na tipove institucija,
- b) ciljno usmjereni tj. nadzor je organiziran prema ciljevima nadzora i
- c) funkcionalni tj. nadzor je usmjeren na temeljne poslovne aktivnosti bez obzira koja ih institucija obavlja.

Sva tri modela nadzora zastupljena su u praksi, ali samo jedan ima sve veće značenje, a to je tzv. konsolidirani nadzor putem jedne institucije koja regulira i nadzire sve institucije financijskog tržišta. U tom smislu potpuno objedinjeni nadzor već se provodi u različitim zemljama kao što su: Danska, Mađarska, Malta, Irska, Island, Japan, Norveška, Švedska, Velika Britanija, Austrija, Njemačka, Luksemburg, Estonija, Litva, Češka, Slovačka i Bugarska.

Zemlje koje su provele djelomično objedinjavanje pa imaju dva nadzorna tijela npr. posebno tijelo za nadzor banaka, a posebno za nadzor osiguranja i tržišta vrijednosnih papira su: Belgija, Australija, Kanada, Finska, Luksemburg i Švicarska.

Potreba za objedinjavanjem nadzora dolazi do izražaja upravo u onim zemljama gdje dominiraju financijski konglomerati.

Tri su osnovna čimbenika svakog financijskog sustava: financijsko tržište, financijske institucije i financijska regulativa. Kad je u pitanju hrvatski financijski sustav evidentno je da na financijskom tržištu dominiraju četiri financijske grupe (još dvije im se mogu pridružiti) pa na prvo mjesto mogućih problema u financijskom sustavu dolazi regulativa i nadzor i to iz dva razloga:

- prvi je bankocentrični sustav koji razvija univerzalnu banku i
- drugi je oligopolno financijsko tržište.

Na potencijalnu opasnost djelovanja tzv. univerzalne banke najbolje utječe preventivna regulativa i nadzor kako nad samom bankom tako i nad djelatnostima koje nisu bankovne, ali pripadaju financijskoj grupi koju vode banke.

Univerzalna banka je ona koja odobrava kredite, djeluje kao pokrovitelj izdanja vrijednosnih papira, ima u vlasništvu managerske kompanije za upravljanje investicijskim ili mirovinskim fondovima, vlasnik je brokerske kuće ili je sama broker, djeluje kao banka skrbnik itd.

U praksi se može dogoditi da banka daje kredite tvrtki kojoj je pokrovitelj izdanja vrijednosnih papira, a kao kupac značajnog dijela npr. dionica ili obveznica te tvrtke pojavljuju se investicijski ili mirovinski fondovi kojima upravlja managerska kompanija u vlasništvu te iste banke.

Općenito govoreći spajanje bankarstva i tržišta vrijednosnih papira neminovno dovodi u pitanje regulativu koja mora zaštititi korisnike univerzalnih usluga. Ovo podrazumijeva i ogromnu odgovornost institucija zaduženih za nadzor davatelja financijskih usluga.

Razlika između banaka, društava za osiguranje kao i drugih institucija tržišta kapitala postaje sve zamagljenija posebice nakon spajanja i preuzimanja banaka čime se kreira multinamjenski konglomerat ili u hrvatskim prilikama tzv. univerzalna banka.

Zato je Hrvatski Sabor još u srpnju 2002. donio Zaključak o potrebi objedinjavanja nadzornih institucija nebankovnog sektora, a Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 27. listopada 2004. donijela Odluku o pokretanju postupka objedinjavanja nadzornih institucija nebankovnog financijskog sektora, zaključno s 30. rujna 2005. godine. Ministar financija je 15. studenoga 2004. donio Odluku o imenovanju radne skupine za izradu Zakona, a u postupku izrade Zakona i objedinjavanja postojećih nadzornih institucija sudjeluje i britanska konzultantska tvrtka Oxford Analitica koja je bila konzultant na sličnom projektu u Mađarskoj.

Postojeće institucije za nadzor koje se ovim Zakonom objedinjuju u Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga su slijedeće: Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje.

2.2. Osnovna pitanja koja treba urediti i posljedice donošenja Zakona

Ovim se Zakonom uređuje ustrojstvo, ciljevi, djelokrug, nadležnost i financiranje buduće jedinstvene nadzorne institucije nebankovnog financijskog sektora, Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: Agencija).

Agencija se ustrojava kao samostalna, neovisna pravna osoba odgovorna Hrvatskom saboru. Temeljni ciljevi Agencije su :

- promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i
- nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora.

Uspostava jedinstvene institucije za nadzor financijskih institucija nebankovnog sektora je nacionalni projekt upravljanja rizicima i razvoja financijskog tržišta. Ovo je još važnije iz razloga što i Europska Unija ove godine uvodi tzv. 42 mjere otvorenog tržišta i definira tzv. paneuropsku mrežu nadzornih institucija zemalja članica.

Jedan od ciljeva Agencije jest stabilnost sustava i sprječavanje mogućnosti da se specifični rizici institucija pretvore u sistemske rizike cijelog financijskog sektora upravo novim pristupom regulacije i nadzora.

Kad se govori o prednostima objedinjenog ili konsolidiranog nadzora iz iskustva drugih zemalja, tada se najčešće ističe sljedeće:

- objedinjeni nadzor znači i veći stručni kapacitet za nadzor financijskih konglomerata,
- omogućuje se bolja protočnost informacija i povećava stupanj koordinacije,
- bolje se nadziru međuinstitucionalni prometi unutar financijskih konglomerata,
- harmoniziraju se standardi nadzora i povećava efikasnost regulatornih sredstava,
- dokida se natjecanje među pojedinačnim institucijama za nadzor i organizira funkcionalni nadzor,
- mogućnost ranijeg uočavanja kriza i bolje upravljanje kriznim situacijama,
- izbjegava se regulatorna arbitraža (problem stvarne nadležnosti za neki problem).

Ipak, kod ovakvog tijela mogu se pojaviti i neke anomalije u koje prvenstveno pripadaju:

- eventualna birokratiziranost i
- poteškoće zaposlenika u prilagodbi novoj organizaciji.

Međutim, napuštanje pojedinačnog institucionalnog oblika nadzora i usvajanje zajedničkih standarda funkcionalnog nadzora postaje pravilo kod sve većeg broja zemalja. Postojeći institucionalni nadzor karakteriziraju različita pravila i različite institucije s pojedinačnim nadzorom za svaki tip financijske institucije.

S druge strane, obilježje novog funkcionalnog nadzora je: zajednička pravila za slične aktivnosti bez obzira koja ih financijska institucija obavlja i to s jedinstvenom institucijom za nadzor.

U Hrvatskoj postoje četiri institucije za nadzor financijskih institucija i tržišta:

1. Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Zagreb, Bogovićeve 1a, osnovana 1995. godine. Komisija je pravna osoba i odgovara Hrvatskom saboru koji imenuje članove Komisije. Komisija ima pet članova. U Komisiji je zaposleno 27 osoba, a od toga u nadzoru sedam osoba. Komisija se financira u najvećem dijelu iz državnog proračuna.

Komisija je odgovorna i za nadzor nad poslovanjem SDA (Središnje depozitarne agencije) koja vodi prijeboj i namiru svih transakcija koje se obave na uređenim tržištima kao i skrbništvo vrijednosnih papira koje vode banke članovi SDA.

2. Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja (Hagena), Zagreb, Gajeva 5, osnovana 2001. godine. Odgovara Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru koji imenuje sve članove Savjeta. Agencija ima Savjet od jedanaest članova od kojih je sedam vanjskih stručnjaka iz raznih područja ekonomije i prava. Agencija ima 45 zaposlenika i financira se iz državnog proračuna.

Agencija provodi i nadzor poslovanja REGOS-a (Središnjeg registra osiguranika) koji kao tehničko tijelo vrši prikupljanje uplata i distribuciju doprinosa na obvezne mirovinske fondove. REGOS se u svojem poslovanju koristi uslugama FINE.

3. Direkcija za nadzor društava za osiguranje, Zagreb, Miramarska 28, osnovana 1994. godine. Direkcija ima svojstvo pravne osobe i odgovara Vladi Republike Hrvatske. Direkcija se financira iz sredstava državnog proračuna u visini od oko 10%, a preostala sredstva namiruju osiguravajuća društva (najviše 0,8 promila na zaračunatu bruto premiju). Direkcija ima Upravni odbor koji ima pet članova koje imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske, na vrijeme od četiri godine. Direktora imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra financija na četiri godine. Direkcija ima 18 zaposlenih.
4. Hrvatska narodna banka (HNB), Zagreb, Trg hrvatskih velikana 3. HNB ima Sektor nadzora i kontrole banaka koji je utemeljen 1993. godine i koji je podijeljen u pet direkcija. Ovaj sektor ima 75 zaposlenika. Zakonska osnova za nadzor banaka proizlazi iz Zakona o HNB-u i Zakona o bankama. HNB odgovara Hrvatskom saboru. Vanjske članove Savjeta Hrvatske narodne banke imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove uz mišljenje Odbora za financije i državni proračun.

Pored prethodno navedenih institucija i Ministarstvo financija u okviru Uprave za financijski sustav nadzire još 123 štedno-kreditne zadruge s imovinom od 1,5 milijardi kuna. Na tim poslovima zaposleno je 6 ovlaštenih inspektora.

Prethodno navedene institucije djeluju po različitim Zakonskim osnovama među kojima su najznačajniji:

1. Zakon o tržištu vrijednosnih papira («NN», br. 84/02) i Zakon o investicijskim fondovima («NN», br. 107/95, 12/96, 114/01) koji reguliraju osnovno područje djelovanja Komisije za vrijednosne papire,
2. Zakon o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima («NN», br. 49/99, 63/00, 103/03 i 117/04) i Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje («NN», br. 106/99, 63/00) koji reguliraju osnovno područje djelovanja Hagene,
3. Zakon o osiguranju («NN», br. 9/94, 20/97, 46/97-pročišćeni tekst, 116/99 i 11/02) i Zakon o posredovanju i zastupanju u osiguranju («NN», br. 27/99) kojima je regulirana osnovna uloga Direkcije za nadzor društava za osiguranje,
4. Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci («NN», br. 36/01) i Zakon o bankama («NN», br. 84/02); kojima je određena uloga HNB-a u procesu nadzora i supervizije poslovanja banaka,
5. Zakon o obveznim odnosima («NN», br. 35/05 koji stupa na snagu 1. siječnja 2006.) i Zakon o trgovačkim društvima («NN», br. 118/03 koji se primjenjuje od 1. siječnja 2004.) sami po sebi čine okvir svih prethodnih zakona i definiraju posredno ili neposredno ponašanje svih financijskih institucija i institucija za nadzor.

Osnivanjem Agencije stvara se pretpostavka donošenja jedinstvenog zakona o financijskim uslugama kojim će se u srednjoročnom razdoblju zamijeniti pojedinačni zakoni.

Način na koji su se do sada financirale pojedine institucije za nadzor nebankovnog financijskog sektora bio je uglavnom proračunski, izuzev Direkcije za nadzor društava za osiguranje koje ubire 0,6 promila na zaračunatu bruto premiju od društava za osiguranje. Ukupno se iz državnog proračuna osiguravalo godišnje oko 30 milijuna kuna.

Potrebno je istaknuti kako je Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske za funkcioniranje dobila iz državnog proračuna 5,5 milijuna kuna za 2004. godinu i da je osigurala vlastitih sredstava oko 1,5 milijuna kuna, s tim da je rashod po zaposleniku bio oko 240 tisuća kuna.

Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja je za 2004. godinu planirala prihode od 39 milijuna kuna, a ostvarila rashode u visini 14,9 milijuna kuna, s rashodom po zaposleniku od čak 380 tisuća kuna.

Direkcija za nadzor društava za osiguranje je planirala prihode od 5,8 milijuna kuna, a ostvarila rashode od 4,7 milijuna kuna s rashodom po zaposleniku od oko 275 tisuća kuna.

Donošenjem ovoga Zakona Agencija će se financirati mješovito i to: iz državnog proračuna i iz naknada koje će se zaračunavati iz imovine i prihoda kojom raspolažu financijske institucije odnosno subjekti nadzora. Pojedinačno opterećenje naknadama zasebno će se urediti Pravilnikom o naknadama kojim će se regulirati osnovica i učestalost naplate naknade vodeći računa o specifičnosti svake institucije na financijskom tržištu pod nadzorom nove Agencije. Procjenjuje se da će se na takav način u prvim godinama Agencija financirati u visini jedne trećine potrebnih rashoda dok bi se ostali dio namirivao iz državnog proračuna s tim da ukupni iznos iz državnog proračuna u prvim godinama ne bi prelazio visinu rashoda koji se sada namiruju iz proračuna za sve tri institucije (Komisija, Agencija, Direkcija) što je oko 25 milijuna kuna.

S razvojem tržišta i povećanjem osnovice za obračun naknade visina rashoda Agencije koji se namiruju iz državnog proračuna bi se trebao smanjivati, a povećavati udio koji se financira iz naknada od subjekata nadzora.

Iz iskustva drugih zemalja koje su uvele objedinjeni nadzor poznato je da se tijela za nadzor nekih zemalja u potpunosti financiraju iz naknada od subjekata nadzora.

Agencija će imati nadzor nad slijedećim financijskim institucijama nebankovnog financijskog sektora:

1. Financijske institucije koje neposredno kontrolira sadašnja Komisija za vrijednosne papire kao što su: investicijski fondovi kojih je oko pedeset i trenutno raspolažu s imovinom od oko 8,5 milijardi kuna; nekadašnji PIF-ovi su se pretvorili u holding kompanije i imali su imovinu od oko 4 milijarde kuna; ovdje se podredno treba ubrojiti i sve emisije komercijalnih zapisa, obveznica i dionica za koje Komisija daje odobrenja Prospekata i nadzire izdavanje i trgovanje tim vrijednosnim papirima. Isto tako sav promet dionicama na dvije burze u Republici Hrvatskoj također je pod nadležnošću Komisije. U 2004. godini Zagrebačka burza je imala kapitalizaciju dionica 63 milijarde kuna, a Varaždinska burza 32 milijarde kuna.
2. Četiri obvezna mirovinska fonda s imovinom oko 10 milijardi kuna i osam dobrovoljnih mirovinskih fondova s imovinom oko 130 milijuna kuna.
3. Dvadeset četiri osiguravajuća društva s imovinom 14,4 milijardi kuna (u imovinu su uračunata životna i neživotna osiguranja). Isto tako postoji jedanaest društava za posredovanje u osiguranju i preko stopedeset zastupnika u osiguranju.
4. Petnaest leasing društava s imovinom oko 15 milijardi kuna, računajući operativni i financijski leasing.

Pored nabrojanih institucija Agencija će nadzirati i factoring društva odnosno sve institucije nebankovnog financijskog sektora.

U funkcioniranju ove Agencije biti će uključen i Savjet kao savjetodavno tijelo Agencije koje ima devet članova, od kojih tri člana imenuje Vlada Republike Hrvatske, a preostalih pet članova biraju predstavnici udruga subjekata nadzora pri Hrvatskoj gospodarskoj Komori dok je predsjednik Uprave Agencije član Savjeta po službenoj dužnosti.

Dosadašnji oblici Savjeta kod Hrvatske narodne banke ili Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja činili su i čine tzv. nezavisni članovi, stručnjaci različitih profila s ovlastima kod glasovanja o operativnim i provedbenim aktima. Ovaj Zakon predlaže čisto savjetodavno tijelo i to članove Savjeta iz područja financija, računovodstva, upravljanja, akvarstva ili prava, ali i iz financijskog sektora kojeg se nadzire. To je danas standard koji poštuju i druge zemlje koje vode računa o uspješnom nadzoru financijskog sektora. Na ovakav način Savjet dobiva novu ulogu u razvoju standarda nadzora i promicanja financijske kulture svih sudionika financijskog tržišta, a naročito daje mišljenja, stručne i znanstvene savjete radi razvoja nadzorne prakse.

U skladu sa Zakonom početak rada Agencije je 1. siječnja 2006. od kada počinje postupno uvođenje funkcionalnog modela nadzora, a to znači da se uvodi po jedno mjesto obavljanja autorizacije i registracije pa pojedinačno sve do mjesta provođenja zakonske prisile i kazni. Ovo neće narušiti postojeću razinu nadzora niti dovesti do diskontinuiteta regulacije i nadzora postojećih financijskih institucija. Usvajanjem nove organizacijske strukture i zajedničke programske podrške Agencija će potpuno preuzeti nadzornu funkciju i ostvariti zakonske ciljeve.

Ovim Zakonom nije obuhvaćena regulativa i nadzor banaka koje i dalje nadzire Hrvatska narodna banka. Jedan od glavnih razloga za to je složenost procesa potpunog objedinjenja posebno zbog uvođenja novog standarda Basel II u 2007. godini i svih implikacija koje bi mogle proizaći iz nove organizacije nadzora. Međutim, odredbama ovoga Zakona utvrđuje se i obveza suradnje između Agencije i Hrvatske narodne banke čiji će Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka biti pripojen Agenciji u srednjoročnom razdoblju.

Na taj način Hrvatska narodna banka i Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga koje odgovaraju Hrvatskom saboru preuzimaju regulatornu i nadzornu funkciju cijelog financijskog sustava u Republici Hrvatskoj.

3. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz Državnog proračuna, budući da će se Agencija financirati iz planiranih prihoda postojećih institucija iz državnog proračuna te naknada na imovinu i prihode subjekata nadzora.

4. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora predlaže se upućivanje ovog Zakona po hitnom postupku jer istim Vlada Republike Hrvatske ispunjava rokove (30. rujan 2005.) iz vlastite Odluke o pokretanju postupka objedinjavanja nadzornih institucija od listopada 2004. čime ujedno postupa prema Zaključku Hrvatskog sabora o potrebi objedinjavanja nadzornih institucija nebankovnog sektora iz srpnja 2002.

5. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Tekst Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, s obrazloženjem dan je u prilogu, kako slijedi.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOJ AGENCIJI ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se zakonom propisuje :

- pravni položaj Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu Agencija),
- njeno unutarnje ustrojstvo,
- uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i razrješenje predsjednika i članova Uprave Agencije,
- donošenje odluka,
- dužnost čuvanja službene tajne i odgovornost za štetu,
- uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i funkcija Savjeta Agencije,
- ciljevi, načela , djelokrug i nadležnost Agencije i
- njeno financiranje i izvješćivanje.

Članak 2.

Pojedini izrazi u ovom Zakonu imaju slijedeće značenje :

- 1) *Agencija* – znači Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga,
- 2) *Subjekti nadzora* – su sve pravne ili fizičke osobe koje se bave pružanjem financijskih usluga, savjetovanjem na financijskom tržištu, prodajom, posredovanjem ili upravljanjem imovinom korisnika financijskih usluga,
- 3) *Nadzorno tijelo* – jest Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga u čiji djelokrug i nadležnost spada nadzor financijskog tržišta, subjekata nadzora i financijskih usluga koje pružaju,
- 4) *Savjet* – jest savjetodavno tijelo Agencije,
- 5) *Financijske usluge* – su sve usluge koje pružaju subjekti nadzora,
- 6) *Financijsko tržište* – su uređena mjesta ili računalne mreže namijenjene za trgovanje financijskim instrumentima,
- 7) *Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske* – jest pravna osoba koja obavlja poslove nadzora nad poslovanjem burzi i uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava i izdavatelja vrijednosnih papira, društava za upravljanje investicijskim i privatizacijskim investicijskim fondovima, investicijskim i privatizacijskim investicijskim fondovima, fondom Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljeničkim fondom, brokerskih društava, brokera i investicijskih savjetnika, institucionalnih ulagatelja i Središnje depozitarne agencije,
- 8) *Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja* - jest pravna osoba koja obavlja nadzor nad poslovanjem mirovinskih društava, mirovinskih fondova, mirovinskih osiguravajućih društava i Središnjim registrom osiguranika,
- 9) *Direkcija za nadzor društava za osiguranje* – jest pravna osoba koja obavlja nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje i zastupnika i posrednika u osiguranju.

GLAVA II.
HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

Pravni položaj
Članak 3.

- (1) Agencija je samostalna pravna osoba s javnim ovlastima u okviru svog djelokruga i nadležnosti propisanih ovim i drugim zakonima, odgovorna Hrvatskom saboru.
- (2) Sjedište Agencije je u Zagrebu.
- (3) Unutarnje ustrojstvo i poslovanje Agencije uređuje se Statutom kao temeljnim ustrojbenim aktom Agencije. Statut donosi Agencija a potvrđuje ga Hrvatski sabor.
- (4) Opće akte kojima se utvrđuje unutarnji organizacijski oblik, uvjeti zapošljavanja i rada zaposlenika u skladu sa Zakonom o radu, donosi Agencija.

Unutarnje ustrojstvo Agencije
Članak 4.

- (1) Agencija ima upravu koja se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik.
- (2) Predsjednika i članove Uprave Agencije imenuje i razrješava Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.
- (3) Predsjednik Uprave zastupa Agenciju i rukovodi njenim radom.
- (4) Predsjednik Uprave Agencije imenuje svog zamjenika iz reda ostalih članova.

Uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i razrješanje predsjednika i članova Uprave
Agencije
Članak 5.

- (1) Za predsjednika i člana Uprave Agencije može biti imenovan državljanin Republike Hrvatske koji ima visoku stručnu spremu, odgovarajuće stručno znanje i radno iskustvo iz područja financija, računovodstva, poslovnog upravljanja, aktuarske znanosti ili prava, što ga čini sposobnim i dostojnim biti njenim članom.
- (2) Predsjednik i članovi Uprave Agencije se imenuju na razdoblje od 6 (šest) godina od dana imenovanja i mogu biti imenovani ponovno na istu funkciju.
- (3) Predsjednik i članovi Uprave obnašaju dužnost u Agenciji profesionalno.
- (4) Predsjednik i članovi uprave Agencije dužni su se ponašati tako da ne umanjuju osobni ugled ili ugled Agencije te da ne dovode u pitanje samostalnost i neovisnost pri obnašanju svoje dužnosti i samostalnost i neovisnost Agencije.
- (5) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Agencije koji bi mogao dovesti u pitanje zakonom utvrđenu samostalnost i neovisnost.

Članak 6.

(1) Za vrijeme obnašanja dužnosti, predsjednik i članovi Uprave Agencije imaju pravo na plaću i ostala materijalna prava u skladu s općim aktima Agencije.

(2) Predsjednik i članovi Uprave Agencije imaju pravo objavljivati stručne ili znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova.

(3) Predsjednik i članovi Uprave Agencije za vrijeme trajanja mandata i zaposlenici u stručnim službama Agencije ne smiju prihvatiti nikakvu naknadu, položaj ili zaposlenje te pružati usluge u odnosu na:

- subjekte nadzora i
- osobe koje se smatraju s njima povezanim prema zakonima koji propisuju takvu povezanost.

(4) Osobe iz stavka 3. ovoga članka ne smiju imati dionice ili vlasničke udjele u društvima za osiguranje, pravnim osobama koje se bave posredovanjem u osiguranju, društvima za upravljanje investicijskim fondovima, društvima za upravljanje mirovinskim fondovima, mirovinskim osiguravajućim društvima, brokerskim društvima i ovlaštenim društvima, pravnim osobama koje se bave poslovima leasinga i factoringa kao i s njima povezanih osoba.

(5) Predsjednik i član Uprave Agencije ne može biti osoba koja je zastupnik u Hrvatskom saboru, koja obavlja neku drugu dužnost na koju ju je imenovao Hrvatski sabor ili Vlada Republike Hrvatske, ne može biti član Vlade Republike Hrvatske i ne može biti osoba koja obavlja dužnost u tijelima lokalne i područne (regionalne) samouprave te u tijelima političkih stranaka i sindikalnih organizacija.

(6) Radi sprječavanja sukoba interesa predsjednika, članova Uprave i zaposlenika u odnosu na subjekte nadzora i s njima povezanih osoba, Agencija će donijeti poseban Kodeks ponašanja.

(7) Informacije do kojih predsjednik i članovi Uprave Agencije i njeni zaposlenici dođu u obavljanju svoje dužnosti i posla ne smiju se koristiti za bilo koji oblik stjecanja materijalne koristi.

(8) Osobe iz stavka 3. ovoga članka ne smiju u razdoblju od jedne godine nakon prestanka obnašanja dužnosti ili zaposlenja u Agenciji prihvatiti članstvo u upravi ili nadzornom odboru subjekata nadzora ili s njima povezanih osoba.

(9) Predsjednik i članovi Uprave Agencije imaju pravo na naknadu u visini posljednje plaće isplaćene u mjesecu prije razrješenja do novog zaposlenja, a najdulje godinu dana od dana prestanka obnašanja dužnosti.

Članak 7.

(1) Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti predsjednika i člana Uprave Agencije prije isteka mandata na prijedlog Vlade Republike Hrvatske u slučajevima :

- ako sam zatraži razrješenje,
- ako su nakon imenovanja nastupile okolnosti iz članka 6. stavci 3., 4. i 5.,
- ako trajno izgubi sposobnost obavljati dužnost,
- pravomoćne osude na kaznu zatvora,
- ako povrijedi obvezu čuvanja službene tajne u svezi s obavljanjem dužnosti i
- ako obavlja službu ili poslove koji su nespojivi s dužnošću člana Uprave Agencije ili ako svojim nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči Agenciji veću štetu ili veće smetnje u njenom radu .

- (2) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika i člana Uprave Agencije prije isteka mandata, Agencija je obvezna izvijestiti Vladu Republike Hrvatske.
- (3) Prije donošenja odluke o razrješenju predsjednika ili člana Uprave Agencije, mora im se omogućiti izjašnjavanje o razlozima za razrješenje.

Donošenje odluka

Članak 8.

- (1) Sve odluke iz djelokruga i nadležnosti Agencije, Uprava donosi se na sjednicama većinom od najmanje tri glasa s tim da predsjednik ili član Uprave Agencije ne mogu biti suzdržani od glasovanja.
- (2) Tri člana Uprave Agencije čine kvorum potreban za donošenje odluka a svakoj sjednici Uprave Agencije obvezno mora prisustvovati predsjednik ili u njegovoj odsutnosti zamjenik.
- (3) Opći akti Agencije prije stupanja na snagu objavljuju se u Narodnim novinama. Svi pojedinačni akti Agencije kojim se odlučuje o nečijim pravima ili obvezama, objavljuju se nakon njihove konačnosti u Narodnim novinama.
- (4) Ako Agencija ocijeni da objava pojedinačnog akta ne bi bitno utjecala na interese korisnika financijskih usluga, takav se akt ne mora objaviti ili se može objaviti samo njegova izrijeka.

Dužnost čuvanja službene tajne

Članak 9.

- (1) Predsjednik i članovi Uprave Agencije i njihovi zaposlenici dužni su čuvati kao službenu tajnu isprave i podatke za koje saznaju u obavljanju svojih dužnosti i poslova a čije bi priopćavanje neovlaštenoj osobi štetilo ugledu i interesima Agencije.
- (2) Dužnost čuvanja službene tajne traje i nakon prestanka članstva u Upravi ili radnog odnosa u Agenciji.

Odgovornost za štetu

Članak 10.

Predsjednik, članovi Uprave i zaposlenici Agencije ne odgovaraju za štetu koja nastane prilikom obavljanja dužnosti u okviru svoje nadležnosti i zakona koje primjenjuju, osim ako se dokaže da su određenu radnju iz koje je nastupila štetna posljedica, učinili ili propustili učiniti namjerno ili iz grube nepažnje.

GLAVA III. SAVJET AGENCIJE

Uvjeti za imenovanje i trajanje mandata

Članak 11.

- (1) Agencija ima Savjet.
  - (2) Savjet je savjetodavno tijelo Agencije koje se sastoji od devet članova od kojih tri člana imenuje Vlada Republike Hrvatske a ostalih pet članova biraju predstavnici udruga subjekata nadzora pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, dok je predsjednik Uprave Agencije član po službenoj dužnosti.
  - (3) Član Savjeta mora imati visoku stručnu spremu, ugled stručnjaka iz područja financija, računovodstva, upravljanja, aktuarske znanosti ili prava.
  - (4) Mandat članova Savjeta traje četiri godine i mogu biti ponovno imenovani u Savjet. Ako neki od članova Savjeta prestane obnašati dužnost prije isteka mandata, na njegovo mjesto se imenuje pod istim uvjetima druga osoba do isteka mandata člana umjesto koga je imenovana.
  - (5) Materijalna prava članova Savjeta uređuju se Statutom i drugim podzakonskim aktima Agencije.
  - (6) Tijela iz stavka 2. ovog članka razriješit će člana Savjeta Agencije prije isteka mandata :
    - ako sam zatraži razrješenje i
    - u slučaju pravomoćne osude na kaznu zatvora.
- Predsjednik Uprave Agencije razriješit će se članstva u Savjetu u slučaju nastupanja okolnosti iz članka 7. Zakona.

Funkcija Savjeta Agencije

Članak 12.

Savjet Agencije daje mišljenja, stručne i znanstvene savjete radi razvoja nadzorne prakse.

GLAVA IV. CILJEVI, NAČELA , DJELOKRUG I NADLEŽNOST AGENCIJE

Ciljevi

Članak 13.

Temeljni ciljevi Agencije su :

- promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i
- nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora .

Načela
Članak 14.

- (1) Agencija će se u ostvarivanju svojih ciljeva iz članka 13. ovoga Zakona, rukovoditi načelima:
- transparentnosti,
  - izgradnje povjerenja među sudionicima financijskog tržišta i
  - izvješćivanja potrošača.
- (2) Agencija će upoznavati javnost o ulozi i načinu funkcioniranja financijskog sustava, uključujući razvijanje svijesti o koristima i rizicima koji su povezani s različitim vrstama ulaganja i financijskih poslova.
- (3) Agencija će osigurati brz i ekonomičan pristup svim vrstama informacija koje mogu biti od interesa korisnicima financijskih usluga, investitorima i ostaloj javnosti.
- (4) Agencija će poslove iz stavka 2. i 3. ovoga članka obavljati vodeći računa o visini troškova regulacije subjekata nadzora.

Djelokrug i nadležnost
Članak 15.

U obavljanju svojih javnih ovlasti, Agencija je ovlaštena :

- 1) Donositi propise o provedbi ovoga Zakona, Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o investicijskim fondovima, Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima, Zakona o preuzimanju dioničkih društava, Zakona o fondu hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Zakona o umirovljeničkom fondu, Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, Zakona o osiguranju, Zakona o posredovanju i zastupanju u osiguranju i drugih zakona kada je zakonom ovlaštena.
  - 2) Obavljati nadzor nad poslovanjem :
    - burzi i uređenih javnih tržišta, ovlaštenih društava i izdavatelja vrijednosnih papira,
    - društava za upravljanje investicijskim, privatizacijskim investicijskim i mirovinskim fondovima, investicijskim fondovima, privatizacijskim investicijskim fondovima, mirovinskim fondovima, Fondom hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljeničkim fondom,
    - brokerskih društava, brokera i investicijskih savjetnika,
    - institucionalnih ulagatelja,
    - Središnje depozitarne agencije,
    - Središnjeg registra osiguranika,
    - društava za osiguranje, mirovinskih osiguravajućih društava, zastupnika i posrednika u osiguranju ;
    - pravnih osoba koje se bave poslovima leasinga i factoringa, osim ako ih banke obavljaju unutar svoje registrirane djelatnosti,
- a sve u skladu s ovim Zakonom i zakonima koji reguliraju predmetnu materiju.
- 3) Nalagati mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti.
  - 4) Izdavati i oduzimati :
    - dozvole, odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom o tržištu vrijednosnim papirima, Zakonom o investicijskim fondovima, Zakonom o privatizacijskim investicijskim fondovima, Zakonom o fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Zakonom o umirovljeničkom fondu i Zakonom o preuzimanju dioničkih društava,

- licence, autorizacije, odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje i
  - odobrenja i suglasnosti kada je za to ovlaštena Zakonom o osiguranju, Zakonom o posredovanju i zastupanju u osiguranju, Pravilnikom o uvjetima za dobivanje ovlaštenja za obavljanje aktuarskih poslova i Pravilnikom o uvjetima za dobivanje ovlaštenja za obavljanje poslova za posredovanje i zastupanje u osiguranju.
- 5) Poticati, organizirati i nadgledati mjere za učinkovito funkcioniranje financijskog tržišta.
  - 6) Voditi knjige i registre u skladu s odredbama ovog Zakona i zakona navedenih u točki 1. ovoga članka.
  - 7) Pokretati inicijativu za donošenje zakona i drugih propisa i informirati javnost o načelima po kojima djeluje financijsko tržište.
  - 8) Donositi podzakonske akte radi propisivanja uvjeta, načina i procedura za jedinstveno obavljanje nadzora unutar svog djelokruga i nadležnosti.
  - 9) Davati mišljenje o provedbi ovog Zakona i posebnih zakona iz točke 1. ovog članka na zahtjev stranaka u postupku ili osoba koje dokažu svoj pravni interes.
  - 10) Poduzimati druge mjere i obavljati druge poslove u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.
  - 11) Izvješćivati ostala nadzorna, upravna i pravosudna tijela o svim pitanjima koja se neposredno ili posredno tiču njihove nadležnosti i djelokruga, povodom postupaka koja se vode pred tim tijelima a u svezi su s postupcima iz djelokruga i nadležnosti Agencije.

Članak 16.

- (1) Agencija i Hrvatska narodna banka (u daljnjem tekstu: HNB) moraju na međusobni zahtjev dostavljati jedno drugom sve podatke i informacije o subjektima nadzora iz svog djelokruga i nadležnosti, koji su im potrebni u postupku provođenja nadzora te u postupku povezanom s izdavanjem odobrenja.
- (2) Nadzorna tijela iz stavka 1. ovoga članka moraju se međusobno obavještavati o nepravilnostima koje utvrde tijekom obavljanja nadzora, ako su ti nalazi značajni za rad drugog nadzornog tijela.
- (3) Razmjena podataka i informacija u skladu s ovim člankom ne smatra se odavanjem službene tajne a Agencija i HNB dužni su čuvati primljene podatke i informacije kao povjerljive te ih mogu upotrijebiti isključivo u svrhu u koju su dani.
- (4) Opseg razmjene informacija te koordinacija postupaka i aktivnosti pri nadzoru i regulaciji financijskih institucija i grupa, urediti će se međusobnim sporazumom o suradnji između Agencije i HNB-a.

Članak 17.

U izvršavanju zakonom utvrđenih ciljeva i zadaća, Agencija će surađivati s Vladom Republike Hrvatske i drugim tijelima državne vlasti i u okviru svoje nadležnosti poduzimati mjere za unaprjeđenje te suradnje.

Članak 18.

- (1) Agencija može biti članica međunarodnih organizacija nadležnih za područje nadzora odnosno supervizije financijskih institucija i tržišta.
- (2) Agencija surađuje i razmjenjuje informacije iz nadzora poslovanja subjekata iz članka 14. točka 2. sa srodnim inozemnim institucijama koje obavljaju nadzor odnosno superviziju financijskih institucija i tržišta.

Članak 19.

- (1) Na postupke koje u okviru svoje nadležnosti provodi Agencija, primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako zakonom nije drugačije propisano.
- (2) Akti Agencije su konačni i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

GLAVA V. FINANCIRANJE I IZVJEŠĆIVANJE

Financiranje

Članak 20.

- (1) Agencija se financira :
  - iz sredstava državnog proračuna,
  - iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora i
  - iz naknada za pružene usluge iz nadležnosti djelokruga Agencije.
- (2) Agencija je obvezna za svaku kalendarsku godinu sastaviti plan prihoda i rashoda i dostaviti ga Ministarstvu financija.
- (3) Za financiranje Agencije iz stavka 1. alineja 2. ovoga članka, najviša naknada može iznositi 0,8 o/oo (tisućinki) s tim da će Agencija posebnim Pravilnikom za svaku godinu odrediti izračun i visinu naknade, način i izvršenje naplate naknade .
- (4) Naplaćene administrativne pristojbe od Agencije, uplaćuju se u korist državnog proračuna Republike Hrvatske.
- (5) Pomoći ili donacije koje primi Agencija od tijela i fondova Europske Unije radi unaprjeđenja stručne ili tehničke razine djelatnosti, ne spadaju u godišnji plan prihoda i rashoda Agencije.
- (6) U slučaju kad naplaćena naknada u ukupnim prihodima Agencije premaši rashode , višak sredstava čini prihod za sljedeću kalendarsku godinu.
- (7) U slučaju kad naplaćena naknada u ukupnim prihodima nije dostatna za pokriće rashoda, manjak sredstva nadoknađuje se od planiranih prihoda iz državnog proračuna.

Izvješćivanje

Članak 21.

Agencija je dužna jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu podnijeti Vladi Republike Hrvatske i Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i stanju financijskih institucija i tržišta koje ulaze u njen djelokrug i nadležnost.

GLAVA VI. KAZNENE ODREDBE

Članak 22.

(1) Za prekršaje propisane Zakonom o tržištu vrijednosnih papira («Narodne novine», br.84/02), Zakonom o investicijskim fondovima («Narodne novine», br.107/95,12/96 i 114/01), Zakonom o privatizacijskim investicijskim fondovima («Narodne novine»,br.109/97 i 114/01), Zakonom o preuzimanju dioničkih društava («Narodne novine»,br.84/02, 87/02 i 120/02), Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima («Narodne novine»,br. 49/99, 63/00,103/03 i 117/04), Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje («Narodne novine», br.106/99 i 63/00) Zakonom o osiguranju («Narodne novine», br.9/94,20/97,46/97 – pročišćeni tekst,116/99 i 11/02) i Zakonom o posredovanju i zastupanju u osiguranju («Narodne novine», br.27/99), zastara nastupa:

- za pokretanje prekršajnog postupka u roku od 3 godine od dana počinjenja prekršaja,
- za izvršenje izrečenih prekršajnih sankcija u roku od 2 godine od pravomoćnosti rješenja.

(2) Zastara se prekida svakom radnjom nadležnog tijela ali nastupa u svakom slučaju kad protekne dvostruko vrijeme od onog koje je predviđeno u stavku 1. ovog članka.

GLAVA VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 23.

U Zakonu o tržištu vrijednosnih papira («Narodne novine», br.84/02), Zakonu o investicijskim fondovima («Narodne novine», br.107/95,12/96 i 114/01) , Zakonu o privatizacijskim investicijskim fondovima («Narodne novine», br.109/97 i 114/01), Zakonu o preuzimanju dioničkih društava («Narodne novine», br.84/02,87/02 i 120/02) Zakonu o fondu hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji («Narodne novine»,br.163/03 i 112/04), Zakonu o umirovljeničkom fondu («Narodne novine», br.93/05) Zakonu o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima («Narodne novine»,br. 49/99, 63/00,103/03 i 117/04), Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje («Narodne novine»,br.106/99 i 63/00) , Zakonu o osiguranju («Narodne novine», br.9/94, 20/97, 46/97 – pročišćeni tekst, 116/ 99 i 11/02) , Zakonu o posredovanju i zastupanju u osiguranju («Narodne novine», br. 27/99) , u drugim zakonima kao i u svim podzakonskim propisima, nazivi Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje, zamjenjuju se u odgovarajućem rodu, broju i padežu s nazivom Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga .

Članak 24.

- (1) Hrvatski sabor će na slijedećoj sjednici po stupanju na snagu ovoga Zakona, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, imenovati predsjednika i članove Uprave Agencije.
- (2) Tijela ovlaštena za imenovanje iz članka 11. stavak 2. ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona, imenovati će članove Savjeta Agencije.
- (3) Agencija će u roku od 60 dana od dana primjene ovog Zakona donijeti Statut i dostaviti ga Hrvatskom saboru na potvrđivanje.

(4) Do stupanja na snagu Statuta Agencije, Agencija će primjenjivati odredbe Statuta Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, osim u dijelu u kojem su u suprotnosti s ovim Zakonom.

(5) Agencija je dužna u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu Statuta, donijeti akte propisane ovim Zakonom.

(6) Do donošenja akata iz prethodnog stavka, Agencija će pitanja od značaja za njeno poslovanje, urediti svojim odlukama.

Članak 25.

Danom početka primjene ovog Zakona, prestaju važiti:

1) Odredbe članaka 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. i 17. Zakona o tržištu vrijednosnih papira («Narodne novine», br. 84/02);

2) Odredbe članaka 91., 92., 92.a, 95., 96., 97., 98., 99., 100., 101., 102. i 103., Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima («Narodne novine», br. 49/99, 63/00, 103/03 i 117/04);

3) Odredbe članka 92. i članka 94. stavak 5. Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje («Narodne novine», br. 106/99 i 63/00);

4) Odredbe članaka 56., 57., 58., 59. i 60. Zakona o osiguranju («Narodne novine», br. 9/94, 20/97, 46/97 – pročišćeni tekst, 116/99 i 11/02);

5) Odredbe članka 5. stavak 2., članka 7. stavak 3., članka 17. stavak 2., članka 21. stavak 2., članka 27. stavak 1. i članka 29. Zakona o posredovanju i zastupanju u osiguranju («Narodne novine», br. 27/99).

Članak 26.

(1) Danom početka primjene ovog Zakona, počinje mandat predsjedniku i članovima Uprave Agencije.

(2) Danom početka primjene ovog Zakona, prestaje mandat predsjedniku i članovima Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, ravnatelju, zamjeniku ravnatelja, pomoćnicima ravnatelja i članovima Savjeta Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja, direktoru i članovima Upravnog odbora Direkcije za nadzor društava za osiguranje.

Članak 27.

Danom početka primjene ovog Zakona:

1) Počinje s radom Agencija.

2) Prestaju s radom Komisija za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcija za nadzor društava za osiguranje.

3) Prestaju važiti svi podzakonski propisi osim statuta iz članka 24. stavak 4. ovog Zakona, kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo, unutarnji organizacijski oblik i sistematizacija radnih mjesta, plaće i druga materijalna prava, rad i druga prava Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguravanja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.

4) Zaposlenici Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje preuzimaju se u Agenciju primjenom odredbe članka 136. Zakona o radu («Narodne novine», br. 137/04-pročišćeni tekst) do donošenja akta kojima se utvrđuje unutarnji organizacijski oblik, uvjeti zapošljavanja i rada zaposlenika Agencije.

- 5) Agencija preuzima u posjed, vlasništvo i korištenje poslovne prostorije i opremu, svu ostalu nepokretnu i pokretnu imovinu te se na nju prenose i sva druga prava Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.
- 6) Agencija preuzima novčana sredstva i račune Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.
- 7) Agencija preuzima u posjed pismohranu i svu drugu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.
- 8) Agencija postaje nadležna za sve postupke i predmete u radu iz djelokruga i nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje.

Članak 28.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama a primjenjuje se od 01. siječnja 2006 godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Uvodnim člankom se definiraju pravni položaj, ustrojstvo, uvjeti za imenovanje, trajanje mandata i razrješenje članova Uprave Agencije, donošenje odluka, službena tajna, ciljevi, načela, djelokrug, nadležnost, financiranje i izvješćivanje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: Agencija).

Uz članak 2.

Ovim se člankom definiraju temeljni pojmovi u Zakonu radi preciznijeg pravnog određenja pravnih osoba koje se objedinjavaju, njihovog djelokruga rada, subjekata koje će buduća Agencija nadzirati i financijskih usluga koje takvi subjekti pružaju. U tom se smislu posebno definirali : subjekti nadzora, financijske usluge i financijsko tržište.

Uz članak 3.

Agencija je definirana kao samostalna pravna osoba, odgovorna Hrvatskom saboru, prema stupnju samostalnosti koje danas ima Komisija za vrijednosne papire.

Suglasnost na Statut Agencije daje Hrvatski sabor, što je i logična posljedica činjenice da Agencija njemu i odgovara. Ostale opće akte kojima se uređuje unutarnje ustrojstvo donosi samostalno Agencija.

Ovim se člankom osigurava nezavisnost Agencije i u smislu nadzora i provođenja mjera iz nadzora s ciljem očuvanja stabilnosti financijskog tržišta, čime se implicitno utječe i na stabilnost rasta bruto društvenog proizvoda u Republici Hrvatskoj.

Uz članak 4.

Uprava Agencije se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik. Predsjednik je zastupnik po zakonu i rukovodi radom Agencije, što znači da potpisuje akte, saziva sjednice, zastupa Agenciju prema trećim osobama. Prihvaćen je model iz Zakona o tržištu vrijednosnih papira u skladu sa zaključkom Radne skupine o profesionalnom rukovodećem tijelu, što je jedino bilo i prihvatljivo s obzirom na nužnost donošenja dnevnih odluka koji će proizlaziti iz djelokruga i nadležnosti Agencije.

U skladu s proklamiranim i prihvaćenim načelom samostalnosti ove Agencije kao i njenih prednika (Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje), Upravu kao rukovodeće tijelo Agencije, imenuje i razrješuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

Radi osiguranja svakodnevne operativnosti rada Agencije, Uprava ima zamjenika koji mijenja predsjednika u slučaju njegove spriječenosti ili odsutnosti čime se omogućuje njeno djelovanje i u svim iznimnim situacijama uz potreban kvorum od najmanje tri člana.

Uz članak 5.

U stavku 1. propisuju se zakonske, stručne i moralne pretpostavke za imenovanje predsjednika i člana Uprave Agencije.

U stavku 2. propisano je trajanje mandata od šest godina, kako bi predsjednik i članovi Uprave Agencije bili neovisni od mandata zakonodavne i izvršne vlasti, u skladu s propisanom samostalnošću Agencije iz članka 3. Zakona.

U stavku 4. propisuje se dužnost predsjednika i članova na profesionalno, samostalno i neovisno obavljanje dužnosti a u stavku 5. posebno se stipulira zabrana bilo kakvog utjecaja na samostalnost i neovisnost u radu Agencije.

Uz članak 6.

Propisuje se zabrana sukoba interesa članova Agencije i zaposlenika za vrijeme mandata i radnog odnosa u Agenciji. Zabrana se odnosi i na razdoblje od godinu dana nakon prestanka mandata ili zaposlenja u rukovodećim tijelima subjekata nadzora, upravi i nadzornom odboru, jer su pravne osobe koje će se pojavljivati kao sudionici na financijskom tržištu, društva kapitala (dionička društva i društva s ograničenom odgovornošću).

U stavku 4. posebno se propisuje zabrana stjecanja dionica ili udjela u vlasništvu u subjektima nadzora kao i s njima povezanih osoba čime se daljnje propisuje zabrana sukoba interesa.

Nastavno na prethodni članak a posebno njegov stavak 2. propisana je kao jamstvo za samostalnost i neovisnost predsjednika i članova Uprave, zabrana obnašanja dužnosti u tijelima zakonodavne i izvršne vlasti, političkim strankama i sindikalnim organizacijama i tijelima lokalne i područne samouprave.

Nadalje radi daljnje razrade zabrane sukoba interesa , Agencija će donijeti i poseban Kodeks kojim će se podrobnije utvrditi modeli ponašanja članova Uprave i zaposlenika Agencije.

S obzirom na vremenski ograničeni mandat članova Uprave Agencije bez prava zadržavanja radnog odnosa, propisuje se pravo na jednogodišnju punu naknadu plaće od prestanka mandata, kako je to dosad riješeno u Zakonu o tržištu vrijednosnih papira.

Uz članak 7.

Članove Uprave Agencije razrješuje prije isteka mandata Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i to iz osobnih razloga, nastupanja okolnosti obrazloženih u prethodnom članku, gubitka sposobnosti za obavljanje funkcije, pravomoćne osude na kaznu zatvora, povrede čuvanja službene tajne, obavljanja službe ili poslova koji su nespojivi s dužnošću člana Uprave ili ako svojim nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči Agenciji smetnje u radu ili veću štetu.

Uz članak 8.

Prihvaćen je model odlučivanja na sjednicama iz Zakona o tržištu vrijednosnih papira u skladu s člankom 3. jer Uprava Agencije predstavlja kolegijalno tijelo.

Odluke se donose dvotrećinskom većinom ili s potrebna 3 glasa od ukupno 5 glasova, bez mogućnosti suzdržavanja od glasovanja, što je u skladu s odredbom člankom 4. o profesionalnom obavljanju poslova člana Uprave, što podrazumijeva i preuzimanje odgovornosti za vlastite odluke.

Nadalje dvotrećinskom većinom se postiže potrebna usuglašenost pri donošenju bitnih odluka, čime se jamči stručna kompetentnost i profesionalnost Agencije.

Uz članak 9.

Propisuje se načelo čuvanja službene tajne za vrijeme trajanja mandata i zaposlenja kao i nakon njihovog prestanka. Ova je odredba značajna ako se uzme u obzir da će se Uprava i zaposlenici Agencije u svom radu susretati s povjerljivim podacima koji predstavljaju službenu tajnu.

Uz članak 10.

Propisana je deliktna ili građanska odgovornost predsjednika, članova Uprave i zaposlenika Agencije po načelu krivnje za počinjenu štetu u svom radu (namjerno ili iz grube nepažnje).

Uz članak 11.

Utvrđuje se Savjet kao savjetodavno tijelo Agencije iz reda osoba koja raspolažu teoretskim i praktičnim znanjima iz područja nadzora Agencije, kao i njihovo biranje i razrješenje.

Savjet ima devet članova od kojih tri imenuje Vlada Republike Hrvatske a ostalih pet udruge subjekata nadzora pri Hrvatskoj gospodarskoj komori. Nužno je da predsjednik Uprave bude član po službenoj dužnosti kao veza između Agencije i Savjeta upravo iz razloga što Savjet daje mišljenja, savjete, preporuke i podršku razvoju nadzorne prakse.

U sastavu Savjeta najviše je predstavnika udruga nadziranih subjekata što je i opravdano ako se uzme u obzir opseg nadzora , predloženi model financiranja i odredbe članka 14. ovog Zakona. Slijedom toga pravni subjekti koje nadzire Agencija (društva za osiguranje, investicijski i mirovinski fondovi, tržište kapitala, poslovi leasinga i factoringa) predlažu svoje članove savjeta, a biraju ih njihove udruge koje su na temelju zakona organizirane kod Hrvatske gospodarske komore.

U stavku 3. navedene su stručne pretpostavke za članstvo u Savjetu.

Prilikom utvrđivanja nadležnosti Savjeta napravljena je komparativna analiza s ostalim nadzornim tijelima u Europskoj Uniji i prihvaćeno je mađarsko i njemačko zakonsko rješenje, po kojima je Savjet isključivo savjetodavno tijelo.

Uz članak 12.

U ovom članku definirana je funkcija Savjeta: davanja mišljenja, stručnih i znanstvenih savjeta radi razvoja nadzorne prakse.

Uz članak 13.

Propisani su temeljni ciljevi nadzora Agencije:

- promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava i
- nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora.

Uz članak 14.

Definiraju se načela rada Agencije. Nastavno uz članak 13. propisuje se da će u ostvarivanju svojih temeljnih ciljeva iz prethodnog članka, Agencija razvijati načela transparentnosti, izgradnje povjerenja među sudionicima na tržištu te izvješćivanje potrošača. Posebno je propisano pravo korisnika financijskih usluga na upoznavanje s rizicima koje proizlaze iz financijskih usluga koje se nude (stavak 2.) kako bi osobno preuzimali rizike za investicijske odluke (transparentnost koja ima za posljedicu veću educiranost korisnika financijskih usluga). Također se propisuje da troškovi regulacije ne smiju opterećivati financijske institucije koje nadzire Agencija preko razumne mjere. To znači da angažman zaposlenika i programski kapacitet subjekata nadzora ne bi smio biti dominantno opterećen procesom izvješćivanja i nadzorom Agencije.

Uz članak 15.

Preneseni su djelokrug i nadležnost s tri institucije koje se objedinjavaju u Agenciju za nadzor financijskih usluga, uz proširenje ovlasti nadzora na poslove leasinga i factoringa, koji dosad nisu bili pod nadzorom državnih institucija, izuzev nadzora banaka ako ih je obavljala unutar svoje registrirane djelatnosti. Kako su poslove leasinga obavljale pravne osobe u većini slučajeva registrirane kao trgovačka društva kapitala (društva s ograničenom odgovornošću), znatan dio kapitalizacije leasing društava bio je bez nadzora (ukupna kapitalizacija iznosi oko 15 milijardi kuna). Bez nadzora su bili i poslovi factoringa odnosno preuzimanja potraživanja, pa je bilo nužno Zakonom propisati i nadzor nad ovim poslovima.

Zakonom se dalje propisuje funkcionalna podjela unutar djelokruga i nadležnosti Agencije.

U subjekte nadzora koje nadzire Agencija, spadaju sve one pravne ili fizičke osobe koje se bave pružanjem financijskih usluga, savjetovanjem na financijskom tržištu, prodajom, posredovanjem, savjetovanjem ili upravljanjem imovinom korisnika financijskih usluga na financijskom tržištu, kako je navedeno uz članak 2. obrazloženja. Tu posebno spadaju :

- burze, uređena javna tržišta, ovlaštena društva i izdavatelji vrijednosnih papira,
- društva za upravljanje investicijskim, privatizacijskim i mirovinskim fondovima,
- investicijski (među koje spadaju Umirovljenički i Fond hrvatskih branitelja), privatizacijski i mirovinski fondovi ,
- brokerska društva, brokeri i investicijski savjetnici,
- institucionalni ulagatelji,
- Središnja depozitarna agencija,
- Središnji registar osiguranika,
- društva za osiguranje,
- mirovinska osiguravajuća društva,
- zastupnici i posrednici u osiguranju i
- poslovi leasinga i factoringa izvan djelatnosti banaka.

Potrebno je napomenuti da su iz djelokruga nadležnosti Ministarstva financija Republike Hrvatske prebačene na Agenciju i odobrenja za rad aktuara, posrednika i zastupnika u osiguranju, što je i logično jer su ovi poslovi usko vezani s društvima za osiguranje i mirovinskim osiguravajućim društvima pa će njihov rad također nadzirati Agencija.

Uz članak 16.

Preuzete su odredbe članka 13. Zakona o tržištu vrijednosnih papira i članka 92.a

Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima što praktično znači da objedinjavanjem dolazi do međusobne suradnje dvaju nadzornih tijela, Agencije i Hrvatske narodne banke. U stavku 3. propisano je da se razmjena podataka i informacija u skladu s ovim člankom ne smatra odavanjem službene tajne, što se između ostalog odnosi i na bankovnu tajnu.

Opseg razmjene informacije i koordinacija postupaka i aktivnosti nadzora definirati će se posebnim sporazumom koji će potpisati Agencija i HNB.

Uz članak 17.

U okviru svojih ciljeva i zadaća, Agencija ne surađuje samo sa HNB-om u postupku nadzora nego djeluje proaktivno prema Vladi Republike Hrvatske.

Uz članak 18.

Osim s domaćim, Agencija surađuje i s inozemnim institucijama, što su već postojeća zakonska rješenja, pa su preuzeta u ovaj Zakon.

Uz članak 19.

Svi pojedinačni akti Agencije su konačni danom donošenja a što se tiče pravnih lijekova moguće je pokrenuti upravni spor.

Uz članak 20.

Ovim se člankom utvrđuje struktura izvora financiranja Agencije, s tim da je obveza Agencije za svaku proračunsku godinu sastaviti plan prihoda i rashoda i dostaviti Ministarstvu financija. Komparativnom analizom utvrđeno je da se većina nadzornih institucija nebankovnog i bankovnog sektora iz Europske Unije (Mađarska, Velika Britanija, Slovačka, Češka, Austrija, Švedska) u cijelosti ili djelomično financira iz nadzirane industrije, čime se rasterećuje i državni proračun pa je taj model primijenjen na Agenciju.

U stavku 3. je propisano da će se posebnim pravilnikom propisati način, obveze, izračun i visina naknade. To je bilo potrebno riješiti pod zakonskim aktom s obzirom na različite osnovice obračuna naknada i visinu prihoda financijskih institucija koje se nadziru.

Moderni financijski sustav je danas prožet interesima javnog i privatnog karaktera sa zajedničkim nazivnikom koji se zove stabilnost financijskog sustava. Zato je financiranje ili sufinanciranje institucije za nadzora i superviziju od strane nadziranih subjekata općeprihvaćeni model za što lakši način postizanja cilja – stabilnosti financijskog sustava.

Uz članak 21.

Jednom godišnje Agencija o svom radu izvještava i Vladu Republike Hrvatske i Hrvatski sabor, čime se osigurava kontrola njenog rada.

Uz članak 22.

U praksi je primijećeno da zbog specifičnosti obilježja prekršajnih djela propisanih citiranim zakonima, sudovima treba više vremena i stručnih znanja za njihovo utvrđivanje, razumijevanje i presuđivanje. Dvije godine kao apsolutni zastarni rok odnosno jedna godina kao relativni zastarni rok su prekratko vrijeme za pravilno utvrđenje spornih činjenica, što često u praksi dovodi do zastare i time stvara pravnu nesigurnost odnosno ohrabruje pojedine subjekte nadzora na protupravno ponašanje.

Zato su se propisali duži zastarni rokovi kao npr. u pojedinim zakonima iz oblasti financija (Zakon o tržištu vrijednosnih papira, Carinski zakon), čime će se omogućiti veći stupanj poštovanja zakona i jačanje načela zakonitosti.

Uz članak 23.

U svim zakonima i podzakonskim propisima, na odgovarajući se način nazivi institucija koje se objedinjavaju, Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje se zamjenjuju s nazivom Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.

Uz članak 24.

Utvrđuje postupak i rokovi za imenovanje Uprave i Savjeta Agencije kao i rokovi za donošenje Statuta i podzakonskih akata iz djelokruga i nadležnosti Agencije. Potrebno je naglasiti da je preduvjet za donošenja podzakonskih akata iz djelokruga i nadležnosti Agencije donošenje i stupanje na snagu Statuta kao temeljnog akta potrebnog za početak funkcioniranja Agencije. Rok od šest mjeseci za donošenje podzakonskih akata propisan je iz razloga složenosti izrade pojedinih akata.

U stavku 4. propisano je da se do stupanja na snagu Statuta Agencije, primjenjuje Statut Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske. Bilo je nužno propisati primjenu ovog statuta kako bi nova Agencija mogla bez diskontinuiteta obavljati svoje poslovanje do donošenja novog statuta. Naime do donošenja, potvrđivanja i stupanja na snagu novog statuta, može proći određeno vrijeme a do tog vremena je potrebno osigurati pravni kontinuitet upravo primjenom Statuta Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, s obzirom da najviše koincidira s novom rukovodećom strukturom Agencije. Stavkom 6. se također osigurava pravni kontinuitet jer se unutarnji akti ne mogu donijeti bez statuta, pa će se odlukama Uprave Agencije privremeno rješavati pitanja od značaja za njeno poslovanje.

Uz članak 25.

Kad se ovaj Zakon počne primjenjivati, prestaju vrijediti one odredbe Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima i Zakona o osiguranju koje se tiču zadaća, ovlasti, djelokruga i nadležnosti Komisije za vrijednosne papire, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje koje se prenose na Agenciju kao njihovog pravnog slijednika.

Uz članak 26.

Početak primjene ovog Zakona, 01. siječnja 2005. rukovođenje Agencijom preuzima njena Uprava. U skladu s tim, prestaje mandat rukovodećih tijela pravnih osoba koje se objedinjavaju u Agenciju.

Uz članak 27.

Ovim se člankom dalje uređuje prijelazni režim i to :

- u odnosu na početak rada Agencije i prestanak rada Komisije za vrijednosne papire Republike Hrvatske, Agencije za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja i Direkcije za nadzor društava za osiguranje,
- prestanak važenja svih unutarnjih akata pravnih osoba koje se objedinjavaju,
- preuzimanje zaposlenika primjenom članka 136. Zakona o radu,
- preuzimanje poslovnih prostorija, pokretne i nepokretne imovine, novčanih sredstava, računa, pismohrane i dokumentacije i
- konačno se definira nadležnost Agencije za sve postupke i predmete u radu iz djelokruga i nadležnosti pravnih osoba koje se objedinjavaju,

čime se u cijelosti postiže pravni kontinuitet u prijelaznom režimu od dana stupanja na snagu Zakona i njegove primjene.

Uz članak 28.

Propisuje rok za stupanje na snagu Zakona a to je osmi dan od dana objave u Narodnim novinama s danom primjene od 01. siječnja 2006.